

Dzikie jest niezbędne

Dzisiejsza wystawa nosi tytuł „Dzikie jest piękne” – sądzę, że następna będzie zatytułowana „Dzikie jest niezbędne”. Prawie wszyscy będziemy mieszkańcami - już dziś w rozwiniętych krajach Europy ponad 80% ludności zamieszkuje w miastach.

Do połowy XIX wieku stawiano pytanie - jak chronić człowieka przed naturą? Od połowy XIX wieku - jak chronić naturę przed człowiekiem? Do tego od połowy XX wieku dochodzi pytanie dodatkowe - jak dbać o to, by natura nie była przywilejem uprzywilejowanych? Prekursor ochrony zwykłego piękna natury, Charles Eliot, pisał w roku 1890 w Bostonie:

Przyroda to bogactwo publiczne, takie samo jak kultura muzea, teatru, malarstwa. Powinna być chroniona, a użytkowanie powinno się odbywać poprzez uczestnictwo, a nie przywłaszczanie.

W latach 80-tych specjaliści przepowiadają, że w przyszłości powodem konfliktów społecznych będzie *postępujące wydziedziczenie obywateli z dobrodziejstw natury* oraz, że przyszłe wojny nie będą się toczyły między państwami o bogactwa i tereny, lecz między miastami o największe z dobrodziejstw natury - wodę.

Kto faktycznie niszczy naturę w imieniu ludzi? Inżynierowie, urbaniści, architekci. Ponieważ jestem architektem, więc szukam odpowiedzi na pytanie o przyczynę tego. Jak ma dziś wyglądać nasze „uczestnictwo”? Jak czynić, by nie szkodzić?

Warto zastanowić się nad wnioskami ekologa, prof. R. T. Formana:

Jeśli pierwsze decyzje planu dotyczą lokalizacji zabudowy, to z punktu widzenia ekorozwoju popełniamy poważny błąd. Najpierw należy wyznaczyć chronione tereny wodonośne i te o największej bioróżnorodności. W następnej kolejności obszary dla rolnictwa i leśnictwa oraz dla gospodarki odpadami stałymi i płynnymi. Na końcu można planować tereny pod zabudowę mieszkaniową, usługową i przemysłową oraz sieci transportu i infrastruktury - są to elementy bardzo ważne, ale funkcjonujące w krótszej perspektywie czasowej i których ewentualne zmiany są możliwe.

Joanna Giecewicz

Wydział Architektury Politechniki Warszawskiej

Podczas otwarcia wystawy „Dzikie jest piękne”, Bielsko-Biała-28.05.99